

כ"ח שבט תשפ"ב

30 ינואר 2022

לכבוד

ועדת חוקה, חוק ומשפט

הכנסת

**הנדון: דיווח משרד הרווחה והביטחון החברתי בדבר יישום פרק השיקום
לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 - בשנת 2021**

על פי סעיף 25(ו) לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשע"א-2011, (תיקון מס' 3), שר הרווחה והביטחון החברתי ידווח לוועדת החוקה, אחת לשנה, ב-1 במרס, על מספר עברייני המין שנקבעה לגביהם תכנית לשיקום מונע בקהילה במסגרת החוק, בהתייחס לפירוט המופיע בסעיף זה בחוק.

יצוין, כי שנת 2021 היא השנה האחרונה אשר לגביה נדרש הדיווח על פי סעיף זה בחוק. לפיכך, הדיווח הנוכחי יכול גם סיכום כללי של הפעילות שנעשתה מאז כניסת פרק השיקום המונע בחוק לתוקף.

כפי שפירטנו בדיווחים קודמים, המרכזים המורשים לשיקום מונע, הפועלים מכוח החוק, החלו את פעילותם בהדרגה, החל מחודש נובמבר 2014, ופעילותם התרחבה, באופן משמעותי, משנה לשנה.

גם במהלך שנת 2021, התקיימה פעילות טיפולית ושיקומית ענפה, והורחבו התכניות במרכזים השונים לשיקום מונע, הן עבור עברייני המין המטופלים במסגרת חוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין והן עבור מטופלים נוספים, כפי שיפורט.

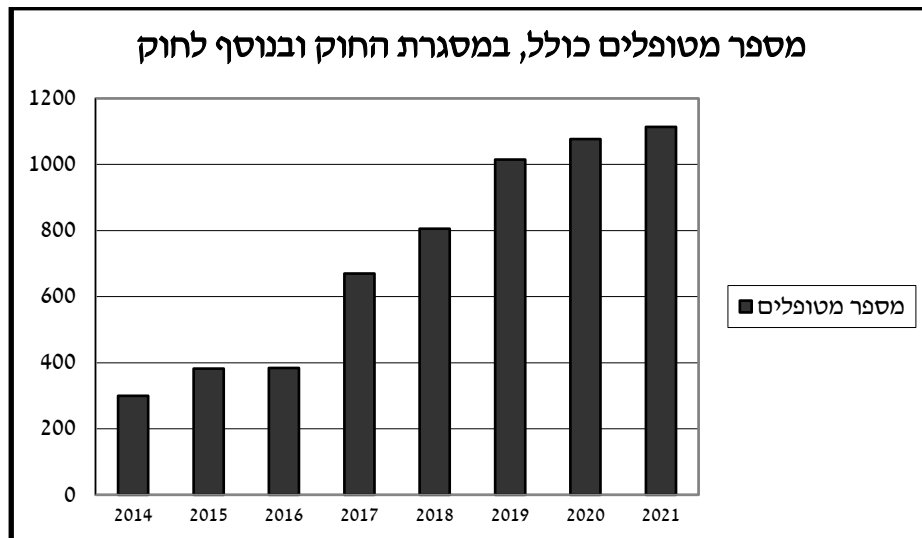
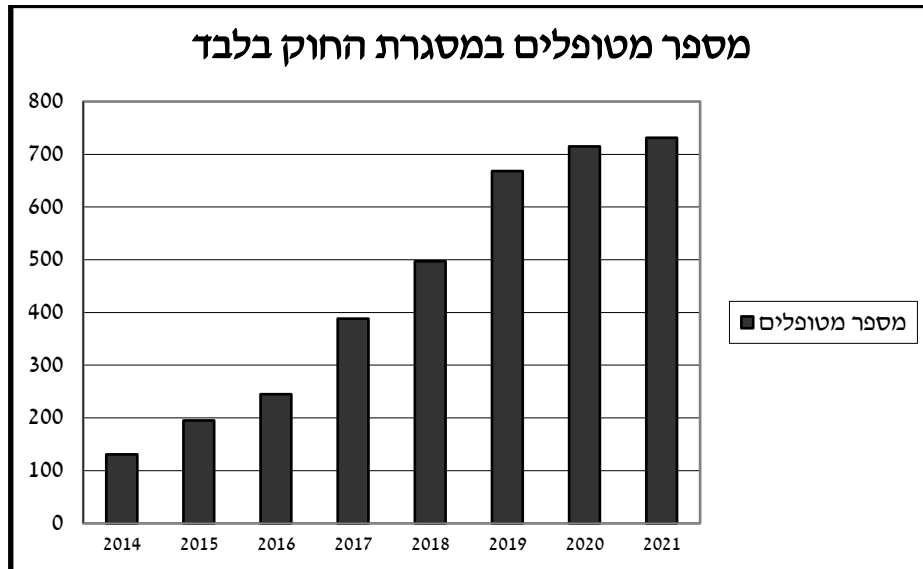
**פירוט עברייני המין שנקבעה לגביהם בשנת 2021 תכנית לשיקום מונע בקהילה במסגרת החוק,
על פי הנדרש בסעיף 25(ו) לחוק**

סעיף 25(ו)(1). מספר עברייני המין שנקבעה לגביהם תכנית לשיקום מונע בקהילה: 731. (בשנת 2020 – 715, כלומר היתה עליה של 2.2% במספר המטופלים בתוך החוק).

מספר זה אינו כולל את כל המטופלים בנוסף לחוק, המטופלים במרכזים לשיקום מונע, ולגביהם תהיה התייחסות בהמשך.

מספר המטופלים הכולל, במסגרת החוק ובנוסף אליו, הגיע ל-1,114 מטופלים, כפי שיפורט בהמשך.

א. הדרך שבה ניתן השיקום המונע:

271	במסגרת צו מבחן
378	במסגרת צו פיקוח
82	במסגרת שחרור על תנאי ממאסר
731	סה"כ

השוואת הנתונים לשנה שעברה:

שנת 2021	שנת 2020	
271	250	במסגרת צו מבחן
378	396	במסגרת צו פיקוח
82	69	במסגרת שחרור על תנאי ממאסר
731	715	סה"כ

ב. תקופת השיקום המונע: בין 6 חודשים ל-60 חודשים במסגרת צו מבחן, צו פיקוח או שחרור על תנאי (כולל הארכות צו), לפי הפירוט הבא:

מספר חודשים שהוטלו	מספר מטופלים
18 חודשים	193
24 חודשים	182
12 חודשים	128
36 חודשים	124
30 חודשים	49
25-28 חודשים	10
42 חודשים	8
48 חודשים	7
6 חודשים	5
20 חודשים	4
13-17 חודשים	4
21-22 חודשים	4
34 חודשים	3
45 חודשים	2
60 חודשים	2
8 חודשים	1
32 חודשים	1
39 חודשים	1
44 חודשים	1
52 חודשים	1
56 חודשים	1
	סה"כ 731

ג. המרכז לשיקום מונע האחראי לביצוע התכנית :

המרכז	מספר מטופלים במסגרת החוק	פירוט המטופלים במסגרת החוק ואופן ביצוע התכנית	מטופלים בנוסף לחוק*	סה"כ מטופלים במרכז
טיפול ייעודי בשירות המבחן למבוגרים (להלן: שמ"מ)	46	46 - טיפול קבוצתי	93 (91 קבוצתי ; 2 קבוצתי + פרטני).	139
טיפול ייעודי בתוך הרשות לשיקום האסיר (להלן: רש"א)	52	32 – טיפול קבוצתי 19 – קבוצתי ופרטני 1 – פרטני	1 (פרטני)	53
מרכזים מורשים לטיפול ייעודי בלבד (13 מרכזים ברחבי הארץ)	563	295 – פרטני בלבד 27 – קבוצתי בלבד 241 – פרטני וקבוצתי-מתוכם : 19 טופלו במקביל במרכז מורשה (פרטנית) ובקבוצה ייעודית בשמ"מ או ברש"א.	213 (18 קבוצתי ; 77 פרטני וקבוצתי ; 118 פרטני). מתוכם 6 טופלו במקביל במרכז מורשה ובשמ"מ.	776
מרכז "מעגלים" – המודל על רצף השיקום : הוסטל, מרכז יום בשלבים וקבוצה אינטנסיבית לעברייני מין שביצעו את העבירות באינטרנט	54	בהוסטל : 18. מתוכם 10 התחילו בהוסטל והמשיכו במרכז היום או במרכז אחר. בשלבים השונים של מרכז היום : 31 בקבוצת אינטרנט : 5.	65 (35 בהוסטל ; 25 במרכז היום ; 5 בקבוצת אינטרנט).	119 (53 בהוסטל ; 56 במרכז היום ; 10 בקבוצת אינטרנט).
הוסטל "שיבולים" לעברייני מין עם מוגבלויות	16	טיפול ייחודי המותאם לעברייני מין עם מגבלות קוגניטיביות על רקע אורגני והפרעות התנהגות קשות.	11	27
סה"כ	731 מטופלים במסגרת החוק		383 מטופלים בנוסף לחוק	1,114
סה"כ מטופלים (במסגרת החוק ובנוסף לחוק)	1,114 (בשנת 2020 טופלו 1,077. כלומר מדובר בעליה של 3.4% במספר הכולל).			

* ניתן לראות, כי בפועל טופלו, בכל אחד מהמרכזים, גם מטופלים שלא במסגרת תכנית לשיקום מונע - 383 מטופלים בנוסף לחוק, בהתאם לאפשרות הקיימת בתקנות.

הנהלת שירות המבחן למבוגרים

www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il

ירמיהו 39, מגדלי הבירה, ירושלים 9446724 | טל. 02-5085815 , 02-5085855 | פקס. 02-5085968

להלן פירוט המטופלים בנוסף לחוק:

199 - מטופלים הנמצאים בתקופת דחייה שניתנה ע"י ביהמ"ש לפני מתן גזר הדין, כתקופת ניסיון טיפולי, או בשלב ערעור.

62 – מטופלים הנמצאים בשלב של הליך המעצר, וכחלק מפיקוח המעצר הופנו כבר בשלב זה לטיפול.

קיימת חשיבות רבה בהשתלבותן של שתי הקבוצות הנ"ל בטיפול במרכזים שנפתחו מכוח החוק, על בסיס התפיסה, שהאינטרס הציבורי הוא שאנשים אלה יקבלו טיפול מוקדם ככל האפשר, על מנת להפחית את מסוכנותם ולמנוע פגיעות נוספות. זהו שלב משמעותי לצורך גיוס המופנה לטיפול. כמו כן, רובם משתלבים, בהמשך, בתכנית לשיקום מונע במסגרת החוק.

35 - טופלו במסגרת הליכים חלופיים (סגירת תיק בהסדר/ עיכוב הליכים/ אי העמדה לדין).

32 – הופנו ע"י גורמים טיפוליים בקהילה (מחלקות לשירותים חברתיים, מנהל מוגבלויות, שירותי בריאות הנפש, מסגרות חוץ ביתיות), ללא הליך פלילי, לאחר שנמצאו מתאימים לטיפול.

25 – מטופלים שהופנו בגין סעיפי עבירה שאינם נכללים בחוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין (הטרדה מינית, פגיעה בפרטיות, סחיטה באיומים ועוד), ובתהליך האבחון נמצא שקיים סיכון וכן נזקקות טיפולית בתחום הפגיעות המיניות, והמופנה הביע את רצונו בקבלת הטיפול הייעודי.

15 - טופלו במסגרת תיק שנדון בביהמ"ש לנוער (הופנו מעל גיל 18).

11 – ביקשו מיוזמתם להמשיך את הטיפול לאחר סיום ההליך הפלילי, צו המבחן או צו הפיקוח, או ששוחררו ממאסר ללא צו פיקוח וביקשו טיפול.

4 – ריצו מאסר במעון נעול, על פי חוק הסעד (טיפול במוגבלות שכלית-תפתחותית), התשכ"ט-1969, וקיבלו את הטיפול הייעודי במרכז מורשה בקהילה, המותאם לצרכיהם.

סעיף 25(ג)(2). מספר עברייני המין שנקבעה לגביהם תכנית לשיקום מונע בקהילה כתנאי מתנאי צו מבחן או במסגרת תנאי שחרור ממאסר ושהוטל עליהם, בנוסף, גם צו פיקוח: 192:

119 בצו מבחן ובנוסף צו פיקוח (אוכלוסיית שירות המבחן למבוגרים).

73 במסגרת שחרור על תנאי ובנוסף צו פיקוח (אוכלוסיית הרשות לשיקום האסיר).

סעיף 25(ג)(3). מספר עברייני המין שנקבע לגביהם טיפול תרופתי במסגרת תכנית לשיקום מונע בקהילה: 56.

מתוכם, 31 קיבלו את הטיפול ע"י שירותי בריאות הנפש בקהילה; 18 קיבלו את הטיפול במסגרת מרכז "מעגלים" (הוסטל או מרכז יום), 7 במסגרת חוץ ביתית "שיבולים".

משך הזמן שנקבע לטיפול התרופתי: אין פירוט בצו.

טיפול אחר שניתן להם באותה תקופה:

34 – טיפול במרכז לטיפול ייעודי בלבד;

16 – מסגרת חוץ ביתית המשמשת מרכז מורשה ("מעגלים"/ "שיבולים");

6 – מרכז יום;

סעיף 25(ו4). מספר עברייני המין שנקבעה לגביהם תכנית לשיקום מונע בקהילה שהורשעו בביצוע עבירת מין נוספת במהלך תקופת השיקום המונע: 1.

כמו כן, היו מטופלים נוספים, אשר נעצרו או שנפתח להם תיק בחשד לביצוע עבירות מסוגים שונים וטרם הורשעו:

6 – נעצרו/ נפתח תיק בחשד לביצוע עבירת מין נוספת;

10 – נעצרו בגין הפרת צו פיקוח;

4 – נעצרו/ נפתח תיק בחשד לעבירות פליליות שונות (הטרדה מינית, איומים, רכוש וסמים).

סעיף 25(ו5). מספר עברייני המין שהומלצה או נקבעה לגביהם תכנית לשיקום מונע בקהילה שלא התאפשר להם להשתתף בתכנית והסיבות לכך: 60.

בסעיף זה, ההתייחסות היא גם לעברייני מין שטרם נקבעה עבורם תכנית לשיקום מונע ע"י ועדת שחרורים או ביהמ"ש, אבל הגורם המקצועי המתאם המליץ על תכנית, כלומר מדובר במקרים נוספים על 731 המטופלים שפורטו עד עתה.

הסיבות:

- 23 – ההמלצה לא התקבלה ע"י ועדת השחרורים או ע"י ביהמ"ש.
- 10 – סרבו לתכנית המוצעת או חזרו בהם מהסכמתם לתכנית.
- 3 – נעצרו שוב, עוד לפני שהחלו את הטיפול שהומלץ.

בנוסף, היו מועמדים לטיפול, אשר במהלך שנת 2021 טרם השתלבו בתכנית המוצעת, מהסיבות הבאות:

- 9 – נמצאים בתהליכי קבלה ובדיקת התאמתם למסגרת המוצעת.
- 8 – טרם התקיים דיון בוועדת שחרורים.
- 7 – נמצאו לא מתאימים לתכנית הטיפולית. הגורם המקצועי המתאם מגבש תכנית חלופית.

סעיף 25(ו6). מספר עברייני המין שנקבעה להם תכנית לשיקום מונע בקהילה ולא השלימו את התכנית: 92.

הסיבות:

- 68 – היעדר שיתוף פעולה/ היעדר התמדה בטיפול/ הפסקת הטיפול על דעת עצמם/ הפרת תנאים (כתוצאה מכך הרישיון/ צו המבחן הופקע).
- 18 – נעצרו במהלך הטיפול.
- 4 – בהליך משפטי בגין תיקים קודמים/ בערעור נדונו למאסר.
- 1 – נפטר.
- 1 – הדרדרות במצב רפואי לכדי מצב סיעודי.

נתונים ודיווח כללי אודות ההתקדמות ביישום החוק

1. נתונים אודות הפניות של עברייני מין לשירות המבחן למבוגרים ולרשות לשיקום האסיר בשנת 2021:

בשירות המבחן למבוגרים (להלן: שמ"מ) התקבלו בשנת 2021-892 הפניות בגין ביצוע עבירות מין, בשלבים השונים של ההליך הפלילי:
420 הפניות בהליך המעצר, לצורך ביצוע חקירות מעצר;
386 הפניות בשלב גזר הדין, לצורך ביצוע חקירות לשם הגשת תסקיר לעונש, בחינת אפשרויות הטיפול והמלצה על חלופות ענישה מתאימות;
80 הפניות לצורך בחינת הליכים חלופיים (קיצור עבודות שירות, סגירת תיק בהסדר, אי העמדה לדין, עיכוב הליכים וכו');
6 הפניות לצורך גיבוש תכנית לשיקום מונע במסגרת צו פיקוח בלבד (ללא צו מבחן).

שירות המבחן הפעיל, בשנה זו, 19 קבוצות לטיפול בעברייני מין, המונחות ע"י קציני מבחן שהם מטפלים ייעודיים, בפריסה ארצית, במשרדי שירות המבחן, במסגרת צווי מבחן או פיקוחי מעצר. מתוכן 11 קבוצות לטיפול ייעודי ו-8 קבוצות פסיכו-חינוכיות, המשמשות, בין היתר, הכנה לטיפול הייעודי.

ברשות לשיקום האסיר (להלן: רש"א) נבדקו ע"י עובדי הרשות 514 עברייני מין: 232 בבתי סוהר ו-282 אסירים משוחררים בקהילה, במסגרת צו פיקוח.
מתוכם, ב-268 מקרים (107 בכלא ו-161 בקהילה), הומלץ על תכניות לשיקום מונע בקהילה.

הרשות לשיקום האסיר הפעילה, בשנה זו, 5 קבוצות ייעודיות לטיפול בעברייני מין, בפריסה ארצית.

ניתן לראות, כי בשנה זו היתה עליה מסוימת במספר עברייני המין אשר הופנו לשירות המבחן, ביחס לשנה הקודמת: 892 הפניות לשירות המבחן לעומת 865 הפניות בשנת 2020; עם זאת, ברשות לשיקום האסיר היתה ירידה מסוימת במספר ההפניות: 514 הפניות של עברייני מין, לעומת 594 בשנת 2020.
למרות זאת, ניתן לראות עליה במספר המטופלים שקיבלו טיפול בפועל: 1,114 מטופלים בשנת 2021 לעומת 1,077 מטופלים בשנת 2020.
נתון זה משקף את המאמצים הרבים וההשקעה המשמעותית של קציני המבחן ושל נציגי הרשות לשיקום האסיר בגיוס עברייני המין לטיפול ובהתאמת תכניות טיפול ראויות עבור כל אחד מהם.

הדבר ראוי לציון במיוחד, לאור תקופה של כשנתיים, שבמהלכן העבודה התנהלה בצלה של מגפת הקורונה ומגבלותיה. מגבלות אלה, הפכו כל שלב בתהליך הבדיקה, גיבוש התכנית והפעלתה, למורכב ומאתגר במיוחד.

2. דיווח אודות ההתקדמות ביישום פרק השיקום לחוק עד כה:

א. ביסוס והרחבת פעילותם של המרכזים המורשים לשיקום מונע של עברייני מין בקהילה, אשר הוקמו, ביוזמת משרד הרווחה והביטחון החברתי, ואשר ממומנים ומפוקחים על ידו:

- **מרכז "מעגלים" - מרכז מורשה, הכולל יחידות לשיקום מונע לעברייני מין, על פי מודל הכולל את כל רצף השיקום:**

❖ **מסגרת חוץ ביתית סגורה** – ("הוסטל") – המיועדת לעד 24 מטופלים בו זמנית. בשנת 2021 הוקמה במסגרת ההוסטל, בנוסף לטיפולים הקבועים הניתנים בו, גם קבוצה ייחודית למטופלי ההוסטל שהם אבות לילדים.

❖ **מרכז יום** בשלבים שונים, המיועד לעד 50 מטופלים בו זמנית.

❖ **קבוצות לטיפול ייעודי** ברמות אינטנסיביות שונות. במהלך שנת 2021 המשיכה לפעול קבוצה טיפולית אינטנסיבית לטיפול בעברייני מין אשר ביצעו את העבירות באינטרנט.

❖ **טיפול תרופתי להפחתת הדחף המיני לאוכלוסיית המרכז ולעברייני מין נוספים.**

בשנת 2021 טופלו 119 עברייני מין בהוסטל, במרכז היום ובקבוצת האינטרנט של מודל "מעגלים". השלבים השונים במודל נמצאים בתפוסה מלאה, למעט מקומות ספורים בשלב א' של מרכז היום.

- **מסגרת חוץ ביתית "שיבולים" – לעברייני מין עם מוגבלויות:**

מסגרת חוץ ביתית המשותפת לשירות המבחן למבוגרים ולמנהל מוגבלויות במשרדנו, אשר מיועדת ל-24 עברייני מין עם אינטליגנציה גבולית, ליקויי למידה, קשיי תפקוד והסתגלות, ליקויים בשיפוט והפרעות התנהגות קשות או אוטיזם.

מדובר במסגרת יחידה במינה וחדשנית, הנותנת מענה לעברייני מין, אשר בנוסף, יש להם גם ליקויים קוגניטיביים וקשיים נוספים על רקע אורגני, או לאנשים עם מוגבלויות ללא הליך פלילי, אשר הופנו אליה בשל קיומה של מועדות לפגיעה מינית. המסגרת מספקת מענה שיקומי מלא בכל תחומי החיים, בנוסף לטיפול הייעודי בתחום עבריינות המין, המותאם למגבלותיהם של הדיירים.

במהלך שנת 2021 טופלו בה 27 מטופלים, והיא נמצאת בתפוסה מלאה עם רשימת המתנה.

- **יצוין, כי בשנת 2021 נסגרה, באופן זמני, היחידה לטיפול בעברייני מין עם התמכרויות, אשר פעלה בתוך קהילה טיפולית לנפגעי התמכרויות, לאחר שכל המטופלים השלימו את הטיפול בה. מטופלים, אשר נזקקים למענה משולב של טיפול בהתמכרויות בנוסף לטיפול בעבריינות מין, מקבלים את המענים באמצעות שילוב של טיפול ייעודי במרכז מורשה הניתן ביחד עם טיפול בהתמכרויות בקהילה. הפעלה מחדש של יחידה חוץ ביתית מסוג זה נמצאת בהליך מכריז.**

- **13 מרכזים המיועדים למתן טיפול ייעודי בלבד** – קבוצתי ופרטני בקהילה.

13 מרכזים לשיקום מונע, הפרוסים ברחבי הארץ ומספקים מענה אמבולטורי לעברייני מין הזקוקים לטיפול ייעודי בקהילה.

מרכזים אלה המשיכו להרחיב את פעילותם גם במהלך שנת 2021, וניתן לראות עליה ניכרת בהיקף המטופלים המקבלים בהם טיפול: 776 מטופלים בשנת 2021, לעומת 703 מטופלים בשנת 2020.

כחלק ממרכזים אלה פועלים גם מרכזים המיועדים לטיפול בעברייני מין עם מוגבלויות שונות, מרכז אחד המיועד לעברייני מין מהמגזר החרדי וכן מרכזים בהם ניתן גם מענה

בשפה הערבית. בחלק מהמרכזים ניתן גם טיפול בשפות נוספות, כגון רוסית וספרדית. להלן פירוט המרכזים:

- ❖ מחוז צפון: מרכז "פסגה", "מכון ארגמן", "מרכז אלון מרגלית", מרכז "חוף הגליל" ומרכז "פאדי סמאר".
- ❖ מחוז מרכז: מרכז "שלום בנייד", מרכז "התחלה חדשה", "מכון ארגמן", מרכז "מרים פרוימוביץ'", מרכז "מעין דבש".
- ❖ מחוז ירושלים: מרכז "שק"ל".
- ❖ מחוז דרום: מרכז "פסגה", מרכז "פאדי סמאר".

יצוין, כי בימים אלה עומד להסתיים הליך מכרזי נוסף, אשר יאפשר הקמה של מרכזים נוספים לטיפול ייעודי ברחבי הארץ.

ב. רישוי ופיקוח

המרכזים לשיקום מונע, אשר הוקמו במסגרת החוק, פועלים ברישיון, ונתונים לפיקוח שוטף על ידי מפקחי המשרד, עובדי שירות המבחן למבוגרים, אשר מונו, למטרה זו, מכוח החוק.

ג. שיתופי פעולה בין משרדיים לטיפול בעברייני מין במסגרת החוק

כפי שפורט בדו"חות קודמים, מזה מספר שנים, נפגשים אנשי מקצוע משרדי הממשלה השונים העוסקים בתחום, במסגרת פורום מקצועי בין משרדי לטיפול בעברייני מין. הפורום, בהובלת שירות המבחן למבוגרים, מלווה את יישום פרק השיקום בחוק, ומסייע בפיתוח ידע ומתן מענים בסוגיות מקצועיות עקרוניות, המתעוררות סביב יישום פרק השיקום בחוק. מלבד שירות המבחן למבוגרים, שותפים לפורום נציגים ממשרד הבריאות, ממב"ן, משב"ס, מרש"א, מיחידת "צור" וכן נציגה של המרכזים המורשים.

במהלך שנת 2021, הפורום המשיך לפעול במתכונת זו, ופעילותו ניכרת בשיתופי הפעולה הטובים ובשפה המשותפת הקיימת בין אנשי המקצוע השונים העוסקים בתחום.

ד. הכשרת עובדים נוספים לתפקיד מטפלים ייעודיים מכוח החוק

גם במהלך שנת 2021 שולבו, בכל אחד מהמרכזים המורשים לשיקום מונע בקהילה וכן בשירות המבחן למבוגרים וברשות לשיקום האסיר, אנשי מקצוע הנמצאים בשלבי הכשרה להכרה כמטפלים ייעודיים, לאחר שהשלימו את לימודיהם בתחום. במסגרת הכשרתם, הם משולבים בהנחיית קבוצות ייעודיות וטיפולים פרטניים, בכפוף להדרכה צמודה ובהתאם לדרישות המופיעות בחוק ובתקנות.

בשנת 2022 צפוי להיפתח קורס נוסף לאבחון, טיפול ושיקום עברייני מין מטעם שירות המבחן למבוגרים. כפי שנעשה בשנים קודמות, גם בקורס זה ישולבו משתתפים נוספים, מקרב הגופים השונים עמם מתקיימים שיתופי פעולה בתחום.

סיכום

הדיווח הנוכחי מסכם עשור של פעילות, מאז חקיקת פרק השיקום המונע לחוק, בשנת 2011. פרק השיקום המונע לחוק נכנס לתוקף החל מחודש אוגוסט 2013, ויישומו החל באופן הדרגתי. מאז ועד היום, ניתן לראות עלייה של כ-270% במספר עברייני המין אשר מקבלים טיפול, מדי שנה, במרכזים לשיקום מונע הפועלים מכוח החוק (בשנת 2013 טופלו פחות מ-300 מטופלים. בשנת 2021 טופלו 1,114).

חשוב להבהיר, כי עלייה זו אינה משקפת עלייה במספר עברייני המין בישראל, אלא עלייה במספר עברייני המין המשולבים בתכניות טיפול ושיקום, לשם הפחתת מסוכנותם והגנה על הציבור.

החל משנת 2014 ועד היום, הוקמו בישראל מרכזים שונים לשיקום מונע על פני הרצף: מסגרות חוץ ביתיות (הוסטלים), מרכז יום הפועל בשלבים שונים ומרכזים למתן טיפול ייעודי בלבד. כל זאת, בנוסף לטיפול הניתן בשירות המבחן למבוגרים וברשות לשיקום האסיר, בכל רחבי הארץ.

כל המרכזים פועלים בהתאם לחוק, לתקנות ולאמות המידה המקצועיות שנקבעו, ונתונים לפיקוח מקצועי שוטף של מפקחי משרדנו, שהם קציני מבחן למבוגרים אשר מונו למטרה זו. המענים הקיימים כיום כוללים, בין היתר, מודלים ייחודיים וחדשניים, המשלבים את הטיפול הייעודי בעבריינות המין ביחד עם טיפולים נוספים מתחומים שונים, ומאפשרים בניית "חליפה" אישית ומותאמת לכל מטופל, בהתאם לרמת המסוכנות שלו, לשפתו, ליכולותיו, למגבלותיו, למאפייניו האישיים ולצרכיו הייחודיים.

מדינת ישראל נמצאת כיום במקום מכובד ביותר, בין מדינות העולם המערבי, בכל הנוגע להיצע, למגוון ולאיכות של המענים הניתנים לטיפול ושיקום עברייני מין בקהילה.

במקביל, אנו ממשיכים, כל העת, לשקוד על הקמת מרכזים חדשים ומגוונים. בימים אלה אנו נמצאים לקראת סיום ההליכים המכרזיים של מכרז נוסף, אשר יאפשר הקמת מרכזים נוספים למתן טיפול ייעודי.

כיום, כל עבריון מין בישראל אשר מסכים לקבל טיפול, יכול לקבל את הטיפול המתאים לו, בפיקוח ובמימון מלא של המדינה. קציני המבחן למבוגרים ונציגי הרשות לשיקום האסיר משקיעים מאמצים רבים בגיוס עברייני מין בקהילה לטיפול, ואף נעזרים לשם כך בקציני הפיקוח של יחידת "צור".

מהנתונים אשר הוגשו לאורך השנים ניתן לראות, כי מאמצים אלה נושאים פרי. מהנתונים עולה, כי גם בשנים בהן היתה ירידה מסוימת במספר ההפניות ממערכת אכיפת החוק, הרי שמספר עברייני המין שקיבלו טיפול המשיך לעלות.

הישג משמעותי במיוחד של החוק הוא העליה, שחלה במהלך השנים, במספר המטופלים שקיבלו את הטיפול במסגרת צווי פיקוח ומעקב בלבד (לא כתנאי מתנאי שחרור ממאסר ולא במסגרת צו מבחן). מספרם של אלה, עלה מ-21 מטופלים בשנת 2014, ל-378 מטופלים בשנת 2021. מדובר בעיקר בעברייני מין אשר שוחררו ממאסר באופן מלא ומתגוררים בקהילה מזה תקופה, אשר פונים בבקשה לקבלת טיפול במסגרת צו הפיקוח.

העובדה שמטופלים אלה מקבלים כיום טיפול, במימון מלא ובחסות המדינה, היא משמעותית ביותר – הן בהקשר של הגנה על הציבור והן בהקשר של שיקומם של עברייני המין. זאת משום שמדובר באנשים, אשר טרם כניסת פרק השיקום לחוק לתוקף, על פי רוב, לא היו משולבים בתכניות טיפוליות או שיקומיות.

נקודה משמעותית נוספת להתייחסות, היא הטיפול שניתן במרכזים לשיקום מונע, במימון ובפיקוח של המדינה, לאוכלוסיות שאינן נמצאות בתכנית לשיקום מונע מכוח החוק. קבוצה זו כוללת מטופלים שנמצאים בשלבים הראשוניים של ההליך הפלילי, מטופלים שהופנו כבגירים מביהמ"ש לנוער, או מטופלים שכלל אינם נמצאים בהליך פלילי בגין עבירות מין, אבל קיימת אצלם מועדות לפגיעה מינית, והם מעוניינים בקבלת טיפול. גם מספרם של אלה עלה משנה לשנה. בשנת 2021 היו 383 מטופלים בנוסף לחוק אשר טופלו במרכזים לשיקום מונע, ומדובר בעליה של 5.8% מהשנה הקודמת.

ראוי לציין כי הטיפול, בכל המרכזים הפועלים מכוח החוק (ובכללם שירות המבחן ורש"א), ניתן על ידי מטפלים ייעודיים אשר עומדים בדרישות החוק והתקנות, ואשר יש להם ידע, ניסיון ומומחיות ייחודית לטיפול באוכלוסייה מורכבת זו.

כפי שתואר בדו"חות, במהלך השנים התבססו והעמיקו שיתופי פעולה טובים ומפרים בין הגורמים השותפים ליישום החוק, על מרכיביו השונים. שיתופי פעולה אלה יוצרים רצף טיפולי בין הטיפול הניתן בין כתלי הכלא לטיפול הניתן בקהילה, מקדמים התעדכנות מקצועית ושמירה על רמה מקצועית גבוהה, מבטיחים התאמה של התכנית הטיפולית לרמת המסוכנות של עברייני המין ולצרכיו הייחודיים, מאפשרים תיאום ותקשורת לגבי כל עברייני מין, בין הגורם המקצועי המתאם, יחידת הפיקוח והמרכז לשיקום מונע המבצע את התכנית, ומסייעים בהגנה על הציבור.

השנתיים האחרונות (שנת 2020 ושנת 2021) הציבו בפני אנשי המקצוע אתגרים נוספים על האתגרים המקצועיים שהם מורגלים בהם. עם פרוץ מגפת הקורונה, התבססה ההבנה, כי הטיפול בעברייני המין בקהילה חייב להמשיך גם בתקופות של חולי, בידוד ואף סגר, כך שלכל אחד מעברייני המין הנמצאים בטיפול בקהילה, יינתן המענה הטיפולי המתאים לו, ולעתים אף באינטנסיביות רבה יותר מבעבר. זאת לאור הצרכים המתרבים והחשש לעלייה ברמת המסוכנות, בשל החרפת מצבי לחץ, בדידות ומצוקה. אנשי המקצוע – בשירות המבחן למבוגרים, ברשות לשיקום האסיר ובמרכזים המורשים לשיקום מונע, השקיעו מאמצים רבים, יצירתיות וגמישות, על מנת להבטיח מתן מענים טיפוליים מתאימים ורציפים, לאורך כל התקופה, למטופלים הקיימים וכן למטופלים חדשים. כל זאת, בכפוף למגבלות של סודיות, אתיקה מקצועית, מגבלות ספציפיות הקשורות לתנאי פיקוח של חלק מהמטופלים (כגון איסור על שימוש במחשב או בטלפון חכם), מגבלות הקשורות לצפיפות מבנים ועוד.

הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין היא משימה מורכבת, אשר במסגרתה, מקבלי ההחלטות נדרשים למצוא את האיזון והתמהיל הנכון בין מנגנוני פיקוח ואכיפה לבין פרקטיקות של טיפול ושיקום. חוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, על שלושת נדבכיו – הערכת מסוכנות, פיקוח ומעקב ושיקום מונע, העמיד את מדינת ישראל במקום מאוזן יחסית, בין מדינות העולם המערבי, בהקשר זה. המנגנונים שפותחו במסגרת החוק, מתייחסים לסיכון וגם לסיכוי, ומאפשרים מתן מענים מקיפים, מקצועיים ומכבדים, אשר מספקים את ההגנה הראויה לציבור.

אנו ערים, כל העת, לחשיבותה של המשימה המוטלת על כתפינו, וממשיכים לשקוד על הרחבת המענים הקיימים, התאמתם לצרכים המשתנים ופיתוח מענים חדשים. זאת במטרה לעמוד באתגרים המקצועיים והחברתיים המונחים לפתחנו, לשם הגנה על הציבור ושיקומם של עברייני המין.

בברכה,

גליה ניב

הממונה על הרישוי לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע ע.מ.
משרד הרווחה והביטחון החברתי

